

szerkesztés hiányosságait. A legkisebbek játéköröme mindig magával ragadó, végrehajtóként is önfeledten tudnak létezni a színpadon, ám személyes kapcsolódásaikat a történethez náluk is érdemes feltérképezni, játszani a szövegekkel, hagyni, hogy képzeletükkel benépesítsék a megmutatott világot, mindenképpen hasznos eleme a próbafolyamatnak.

A sárszentmihályi Mákvirágok markáns és példaadó műhellyé nőtte ki magát. Idén két előadással is képviseltették magukat, melyek közül a *Királydráma, avagy a náthás király esete a rebellis birkapásztorral* című előadás (rendezte Bozai Éva) a mesedramatizálás lehetőségeiben való tobzódás. Igényes látványvilágú, remekül poentírozott mese, melynek legnagyobb erénye a sárszentmihályi iskola generációinak hasznos együttműködése. Hogyan uralkodik a legfiatalabb játész a nyolcadikosokon? Hogyan próbálja megőrizni királyságát a nagyokkal szemben? Számos áthallással és reflexióval az iskolai és társadalmi életre kapunk vidám, néhol ironikus választ kérdéseinkre az előadás megtekintése során.

A székesfehérvári Felleghajtó Társaság *Rácpác* című előadása (rendezte Oláh-Molnár József) két Lázár Ervin mese összegyűrésének ötletén alapult. A játészok maximális játékkedvvel és tehetséggel, a csoportvezető nagyfokú vizuális intelligenciával szemet gyönyörködtető produkciót készített. A két mese egymásba oltása azonban olyan dramaturgiai problémákat vetett fel, amelyekre nem sikerült kielégítő megoldást találni.

Máig foglalkoztat a kérdés, mely az abai Sárvíz AMI *Tanács a televíziózással kapcsolatban* című előadása (rendezte F. Korcz Judit és Tömör Zsuzsanna) kapcsán merült fel bennem. A gyermekszínjátész a világ megismerésének folyamatában nagyon hasznos és sokszínű eszköz. A csoportvezetők egyik célja, hogy olyan problémákkal, emberi helyzetekkel szembesítsék a fiatalokat, melyek hozzásegítik őket helyük megtalálásához, a világban való eligazodásukhoz. Telitalálat tehát kisiskolásokkal közösen gondolkodni például a televíziózásról, ahogy az abaiak is tették. Az előadás remek, felszabadult, értő és érző játészokat láttunk, akik kellő öniróniával és éleslátással mutatták be a média káros hatásait mindennapjaikra. Itt azonban – szerintem félúton – meg is állnak. Dobjuk ki a tévékészülékeket! Szabad-e nem továbbmenni a vizsgálódásban, és megérteni, hogy miért nem tesszük ezt mégsem, hogy miért nézzük a betegebbnél betegebb műsorokat, hogy esetleg – neadjisten – miféle haszna is van a tévének, hogyan változik az információáradattal a társadalom, mit lehet kezdeni az effajta technológia-robbanással. Ezen erős hiányérzetem ellenére remekül szórakoztam az előadás alatt, tehetséges munkát láthattunk.

Az általam kiemelt Fejér megyei előadásokból sokat tanultam. Reménykedem, hogy jövőre sikerül a csoportoknak is egymásra és saját tapasztalatszerzésükre nagyobb energiát fordítani, melyre a szervezők pompás lehetőséget kínáltak idén is – ám igen kevesen éltek vele.

Hajós Zsuzsa

Hol a tét?

Gellénháza, Dr. Papp Simon Általános Művelődési Központ, 2012. május 10-11.

Egyáltalán, mi lehet a tétje egy színjátész találkozón való fellépésnek? Talán nem más, mint egy bárhol játszott színházi előadásnak: akar-e, tud-e hitelessé válni, mond-e, üzen-e bármit a játészokról, a csoportról, a világról? Gellénházán két délután alatt tizenkilenc előadást láthattunk, szép mennyiség. Ha a tétet keresem előadásról előadásra, már nem olyan rózsás a helyzet. Mi a „tétlenség” oka?

Szerencsés vagyok, az idén alkalmam volt több mint harminc gyermekszínjátész előadást megnézni. Ezek alapján némi összegzés. Csoportvezető-rendezőként lazán tétlenségre ítélem a gyermekszínjátész csoportom leendő előadását, ha:

- csak és kizárólag a „konzervhez”, a készhez nyúlok, előre megírt színjátékokat használva;
- a konzerv-darabot egy az egyben színpadra alkalmazom, nem merem, vagy nem akarom átgondolni, átszabni, meghúzni, kibővíteni, mit sem törődve azzal, milyen a játészok karaktere, habitusa, kvalitása;
- nem bízok a színjátészóimban, nem terhelem őket játékbéli szabadsággal, ha a próbafolyamat során használok is improvizációs technikát, keveset, a játészok által megélt, felmutatott pillanatokat nem hasznosítom az előadásban;
- nem sokat törődök azzal, van-e bármi köze a leendő előadásnak a csoporthoz (életkorban, problémakört vizsgálva), sőt, azt sem tartom fontosnak, van-e, lesz-e bármi személyes viszonyulása a színjátészónak a szerephez;
- a próbafolyamat során nem lepem meg, nem hozom helyzetbe se a konkrét színjátészót, se a csoportot, magamat sem;

- eszem ágában sincs meglepni a nézőt;
- nem akarok, avagy félek bármit is üzeni az előadással, gondolok itt a direkt, a rejtett vagy mögöttes tartalmakra egyaránt;
- ezek alapján biztos kézzel vagy sok bizonytalansággal levezényelem a próbafolyamatot, így az előadást is, a színjátások pedig nagy alázattal, de meggyőződéssel, szándék és átélés nélkül rekonstruálják nekem az előadást, nekem – nem a nézőknek;
- és legvégül, ha tartok tőle, hogy még képesek elrontani az egyedül felépített, sérülékeny rendszert, az előadás folyamán rendezői jobban, takarásban ott állok a vaskos szövegkönyvvel, ők játék közben lopva vagy direktbe felém fordulnak – persze, én mindig intek nekik, hogy előre nézzenek – tisztességgel súgok, segítek, nehogy egyedül kelljen bármit is megoldaniuk, úgysem képesek rá.

Gellénházán, a Zala megyei bemutaton két nap alatt sokszor éreztem a színház hiányát. Örvedetes a felépítő csoportok száma, a pedagógusok tenni akarása, következetes munkája, mégis, a nehezen létrehozott előadások nagy része lélektelen, gépies reprodukció volt a játékos részéről, játékosként inkább végrehajtóvá váltak. Segítettek felmutatni rendezőileg bátortalan, színházi közhelyekkel teli, mondanivaló vagy üzenet nélküli előadásokat.

7. kép: Rokokokokó. A lendvai White Stars csoport előadása. Rendezte Mess Attila.
KL felvétele (Paks, 2012. június 1.)

Akadtt kivétel. A legerősebb ellenpélda a lendvai White Stars csoport, Mess Attila vezetésével. A *Rokokokokó* című előadásuk Tolnai Ottó vajdasági magyar költő azonos című versére épül, melyben a rendező és a csoport biztos kézzel, harsány lendülettel vezet bennünket az izgalmas és vizuálisan erős színházi stíluskavalkádban. Adott egy jó vers, egy jó csoport, szándék a rendező részéről, következetes rendszer épül az üres színpadon, az előadás hol felolvasószínház, hol vers és némajáték érdekes keveréke, néha pedig lazán átsap tabudöntőgető képzőművészeti happeningbe. Képileg és ritmusában egyaránt jól komponált játék, róluk, a fiatal játékosokról, akik láthatóan élvezettel és nem kevés koncentrációval beszélnek, játszanak, installálnak nekünk egy nagy állapot-halmazt, amiből nézőként kedvünkre mazsolázhatunk tanácsatlanságot, útkeresést, jövőképet, tenni akarást, rengeteg mindent. Külön jól esett az előadásban fellelhető egy-két punk stílusú cselekvéssor... És külön jót tett a játéknak, hogy a rendező nem a színházterem reflektorait használta, a sematikus nagyotlált, hanem saját lámpákat hozott (egyszerű, könnyen beszerezhető, viszonylag olcsó állványos halogének, ajánlom minden csoportvezető figyelmébe), a nézőtér világítá-

sát pedig lekapcsoltatta. Tehát egyetlen térre, a színpadra fókuszálta a nézők figyelmét, rutinosan. Egy előadás, ami valóban akar mondani valamit a világról. Tétje van, nem is kevés. Ha tetszik, ha nem, nem is ez a fontos, az alkotói szándék megkérdőjelezhetetlen.

A Rokokokokó mellett színházzá, közösségi eseménnyé bírt válni a zalaegerszegi Fokla Gyermektáncscsoport *Mámi meséi* című táncszínház jellegű játéka, és a lendvai Acht *Hallo* című előadása is.

Nagy kérdés, hogyan lehetne ezen a „tétlenségen” változtatni? Talán hasznos lehet szakmai képzést indítani darabválasztás, dramatizálás témájában, figyelembe véve a gyerekek, gyermekszínjátászok életkori problémáit, problémakörét. Ezen a – jelenleg fiktív – képzésen talán némi bátorságra, kritikus gondolkodásra is szert lehetne tenni...

Lenne tétje.

Egervári György

Tündérek – gyerekek

Szekszárd, Babits Mihály Művelődési Ház és Művészetek Háza, 2012. május 18.

A rendkívül gondosan szervezett, nagyon jó hangulatú találkozón tizenkét csoportot láttunk, a szünetekben pedig a szervezést vállaló tanszervelet két kiváló, animátorként is működő pedagógusát, akik afféle hangulatfelelősként és műsorközlőként voltak jelen. Jó kis nap volt.

A Garay-suli nem csak a szervezésben, de az előadások tekintetében is kitett magáért. Az egyik fő szervező, Csizmazia Ferencné két csoportja is bemutatkozott. Az első, a Garay Napsugár, első osztályosokból álló csapat, *Egérországba* kalauzolt el bennünket. Bár akad javítanivaló, elsősorban a figurák egyénítésében, tempóban és a szituációk kidolgozottságában – a játék jókedvűsége lehengerlő, a gyerekek lubickolnak a színpadi helyzetekben. Ugyanúgy, mint a nagyobbakból álló csoport, a Borbolya. Tőlük igazán felszabadult és kreatív játéktílusban afféle modern „Tanár úr kérem” füzért kapunk, *A tantermi ajtó kilincse* címmel. A rögtönzéseken alapuló, sajátélményű játék legnagyobb hibája, hogy valójában hiányzik az ellenpontot képező, jelentő tanár figurája.

A mezőnyben több alsó tagozatos csoport munkáját láttuk. A már említetten kívül itt volt a Csipet csapat, akik *Madarak gyűlése* címen, Rotkainé Pásztai Livia vezetésével, gyakorlatilag a már látott egeres játékot variálták, igaz, még sok kívánnivalót hagyva a megvalósításban, de örömmel és jó úton indulva a színjátékosok között.

A Nánai Aprók egy Benedek Elek szöveg alapján készült *Mi a manó, mese, ahogyan mi látjuk* című játékkal kiragyogtak a sorból. Jó szövegmondással, helyes megszólalásokkal, ügyes térkezeléssel dolgoztak, ez dicséri a csoportvezetőket, Árváné Rácz Mária, Csabók Szilviát is. Megmelengették a szívünket az emberi gyarlóságok felvillantásával, hogy Jankó bizony csak kis unszólásra mond le ennivalójáról, még ha jószívűsége kamatozik is majd a játék során. Ha a még néhány hibácskát is javítanák, például feszesebbre vennék a ritmust, fokozásokat tennének az ismétlésekbe, teljes lenne az örömmük.

Ahogyan, mondhatni, teljes volt a Nánai Garabonciások *A hétfejű tündére* láttán. Lázár Ervin meséjét, s gondolom ezt általánosságban is, meglehetősen nehéz színpadi akcióvá rendezni, lírai gyönyörűségei kevéssé fordíthatók le a színpad nyelvére. Ezúttal sikerült – Kollárné Kuris Pirokska és Orcskai Marianna vezetésével a csoport nagyon jól oldotta meg a feladatot. Színharmoníák, költőiség és mozgalmas, erőteljes akciók, belső indulatokká transzponált szövegek, kiváló vendég szövegekkel dúsítva jellemzik az előadást, amely nagy élményt jelentett a számomra, s ha a vége is igazabbá, ezáltal fájdalmasabbá válna, az élmény még teljesebb lehetne.

Az alsó tagozatosok mezőnyében lépett fel a Mórággyi SzínLelők csapata. *A rátóti csikótojás* jól ismert történetével, Balogh Borbála vezetésével. A szöveg elejében rejltő buckában ők is elbotoltak (a szakmain átbeszéltük), de a jókedvű játszó, a sok ügyes lány és a karakteres fiúk rendkívül ígéretesek. A dramaturgiai problémák megoldása után az előadás jó szórakozást nyújthat majd a nézőknek, akik így is hálásak voltak az életrevaló csoport játékaért.

Az állatok nyelvén tudó juhász történetét állította színre a Rizi-Bizi Csoport. Ügyes formákat használnak, jól énekelnek, ám az előadás tempója túl gyors, a szituációk kidolgozása még nem tökéletes. Sajnálatos módon elmarad a tanulság is – ezt mintha tendenciaként is érzékelnénk, mármint hogy a boldog végre való vágyakozás miatt sokszor elmoszák a „tragikumot”, kihagyják a megleckéztetést, vagy éppen mindenki egymás nyakába borul. A paksi csoport vezetője Molnárné Fodor Andrea.

A Szárnyaló Sasok – Rotkainé Pásztai Livia szerint – valójában nem versenyre készültek, amikor elhozták a *Tündérke varázspálcáját* nekünk. De minden ilyen alkalom, lehetőség, csak hasznukra válhat, azért jöt-